

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 P 535313 16 Spp
Sarajevo, 23 09.2016. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 P 535313 15 P od 01.07.2016. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja na osnovu odredbe člana 61c. i člana 61d. Zakona o parničnom postupku (ZPP)¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije BiH, održanoj dana 23.09.2016. godine, donio je:

O D L U K U

Usvaja se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornih pravnih pitanja pa Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izražava sljedeća:

I

PRAVNA SHVATANJA

“Da je smrt stranke prije utuženja nedostatak koji se ne može otkloniti i da se tužba u takvom slučaju treba odbaciti bez pozivanja na uređenje.

Da u slučaju postojanja nužnog suparničarstva smrt jedne od stranaka na istoj strani, a prije utuženja, dovodi do neurednosti cijele tužbe i da se ista treba odbaciti u cijelosti”.

II

Odbacuju se zahtjevi Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornih pravnih pitanja postavljenih po prijedlogu u predmetu tog suda broj: 65 0 P 535313 15 P

¹ Službene novine Federacije BiH broj: 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² Službeni glasnik BiH broj 66/12 i 40/14

“Da li se tužba može smatrati urednom ukoliko u istoj nije navedena adresa prebivališta/boravišta tuženog kao fizičkog lica odnosno njegova posljednja poznata adresa prebivališta/boravišta”
i zahtjev

Da li isključivo sud u svakom konkretnom parničnom postupku daje konačnu ocjenu da je stranka nepoznatnog prebivališta/boravišta i da joj se treba postaviti privremeni zastupnik, odnosno da se treba pokrenuti postupak postavljanja posebnog staratelja pred nadležnim organom starateljstva”

O b r a z l o ž e n j e

Općinski sud u Sarajevu dostavio je Vrhovnom sudu Federacije BiH zahtjev za pokretanje postupka radi rješavanja većeg broja spornih pravnih pitanja proizašlih iz predmeta koji se odnose na stranačku sposobnost parničnih stranaka i njihove tačne adrese za dostavljanje pismena. Uz podneseni zahtjev dostavljen je predmet tog suda broj: 65 0 P 535313 15 P koji sadrži tužbu tužitelja Šuvalija Zijada, iz Vogošće, podnesenu protiv tuženih 1. Halilović Mehe 2. Šuvalija Ahmeda, 3. Šuvalija Hanke, 4. Hodžić Derviše, 5. Konaković Sevde, svi od 1-5 iz Ilijaša-Medojevići, nepoznate adrese i prebivališta, 6. Šuvalija Jusufa iz Ilijaša, Ul. Medojevići bb, 7. Šuvalija Ahmeda iz Ilijaša, Ul. Medojevići bb, 8. Halilović Ahmeta iz Ilijaša, Ul. Hašima Spahića broj 22/II, 9. Halilović Izeta iz Semizovca, Ul. Svrake broj 12., 10. Halilović Mehe iz Ilijaša, Ul. Hašima Spahića broj 10., 11. Halilović Dževada iz Sarajeva, Ul. Omladinskih radnih brigada broj 8., 12. Kovačević Izete iz Ilijaša, Ul. Medojevići broj 87., 13. Halilović Safeta iz Sarajeva, Ul. Oplakana broj 147., 14. Šuvalija Time iz Vogošće, Ul. Donja Jošanica broj 34., 15. Zukić Vahide iz Olova, Ul. Bakići bb i 16. Gljiva Feride iz Vogošće, Ul. Donja Vogošća bb, radi utvrđenja prava vlasništva dosjelošću na nekrtninama upisanim u zk. uložak broj 137 KO Medojevići, k.č. 347, 374/2, 375/3, 404/4, 405/1 i 376/7, a na kojim su tuženi upisani kao suvlasnici sa odgovarajućim suvlasničkim dijelovima..

Općinski sud u Sarajevu nakon što je svojim rješenjem od 09.11.2015. godine vratio tužbu na ispravku i dopunu radi označavanja tačne adrese za tužene od 1 do 5 (nepoznatog boravišta) i preduzetih provjera, a nakon što je utvrdio da je tužena Hodžić rođ. Šuvalija Derviša preminula 19.07.2008. godine, a Konaković rođ. Halilović Sevda preminula u toku 2009. godine, dakle prije podnošenja tužbe, zastao sa

postupkom do donošenju odluke ovog suda po podnesenom zahtjevu za rješavanje spornih pravnih pitanja.

U zahtjevu je navedeno da je pred tim sudom podnesen veći broj tužbi radi sticanja prava vlasništva na nekretninama u kojima su tuženi zemljišno-knjižni suvlasnici nekretnine prema podacima iz zemljišnih knjiga, a da tužitelji nisu predhodno provjerili podatke o stranačkoj sposobnosti ovih lica i njihove tačne adrese za dostavljanje pismena, te da su se u radu sudova pojavila različita postupanja u ovakvim situacijama.

Radi se o predmetima u kojima se kao sporna pojavljuju sljedeća pravna pitanja:

1. da li se tužba može smatrati urednom ukoliko u istoj nije navedena adresa prebivališta/boravišta tuženog kao fizičkog lica odnosno njegova posljednja poznata adresa prebivališta/boravišta
2. da li isključivo sud u svakom konkretnom parničnom postupku daje konačnu ocjenu da je stranka nepoznatog prebivališta/boravišta i da joj se treba postaviti privremeni zastupnik, odnosno da se treba pokrenuti postupak postavljanja posebnog staratelja pred nadležnim organom starateljstva
3. da li je smrt stranke prije utuženja otklonjiv ili neotklonjiv nedostatak
4. da li smrt jedne od stranaka kod nužnog suparničarstva na istoj strani dovodi do neurednosti tužbe u cijelosti.

Prvostepeni sud je dao sopstveno tumačenje spornih pravnih pitanja izražavajući stav da tužba nije uredna ukoliko u istoj nije navedena adresa prebivališta ili boravišta tuženog ili posljednja poznata adresa prebivališta ili boravišta, te da se u istoj ne može naznačiti "tuženi nepoznatog boravišta ili prebivališta", da ocjenu potrebe postavljanja privremenog zastupnika stranci koja je nepoznatog prebivališta/boravišta, ali i posebnog staratelja putem nadležnog organa starateljstva, daje sud, tako da se ne može prihvatiti postupanje ovog organa bez zahtjeva suda (naročito jer se nerijetko propustima u radu ovih organa dešava da se posebni staratelj postavi umrloj osobi ili licu koje ima poznatu adresu prebivališta/boravišta, kao što je slučaj u konkretnom predmetu), da je smrt stranke prije utuženja neotklonjiv nedostatak i da se tužba u takvom slučaju treba odbaciti bez pozivanja na uređenje, da u slučaju postojanja nužnog suparničarstva smrt jedne od stranaka na istoj strani, a prije utuženja, dovodi do neurednosti cijele tužbe i da se ista treba odbaciti u cijelosti.

Vrhovni sud Federacije BiH smatra da se radi o spornim pravnim pitanjima od prejudicijelnog značaja za odlučivanje o predmetu postupka

u većem broju predmeta, što opravdava zahtjev za njegovo razmatranje i zauzimanje pravnog shvatanja u smislu odredbe člana 61a.-e. ZPP. Pravna shvatanja zauzeta su u svrhu osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni.

Sporno pravno pitanje da li je smrt stranke prije utuženja nedostatak koji se može u smislu odredbe člana 295. stav 1. ZPP otkloniti ili se radi o nedostatku koji se ne može otkloniti?

Odredbom člana 291. ZPP, propisano je da stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

Član 293. stav 3. ZPP propisuje da će sud u toku cijelog postupka, po službenoj dužnosti, paziti može li osoba koja se pojavljuje kao stranka, biti stranka u postupku, je li parnično sposobna, zastupa li parnično nesposobnu stranku njen zakonski zastupnik i ima li zakonski zastupnik posebna ovlaštenja kada su ona potrebna.

Iz citirane zakonske odredbe proizilaz, da bi neko bio stranka u postupku, odnosno mogao biti tužitelj ili tuženi, potrebno je da ima stranačku sposobnost. Ovu sposobnost ima svako fizičko lice i stiče je u trenutku rođenja i traje do kraja životat. Dakle u slučaju kada stranka nije bila živa u momentu pokretanja postupka pred sudom, odnosno kada se utvrdi da je umrla prije pokretanja postupka ona nije ni mogla biti stranka u postupku. Prema tome, kada sud utvrdi da je stranka umrla prije pokretanja postupka, po mišljenju i ovog suda radi se o neotklonjivom procesnom nedostatku, budući da protiv čovjeka koji nije živ parnica se ne može pokrenuti, zbog čega će sud ukinuti sve provedene radnje parničnih stranka i tužbu odbaciti.

Odgovor na sporno pravno pitanje da li u slučaju postojanja nužnog suparničarstva, smrt jedne od stranaka na istoj strani, a prije utuženja, dovodi do neurednosti cijele tužbe i da se ista treba odbaciti u cijelosti.

Prema odredbi člana 366. ZPP nužno (jedinstveno) suparničarstvo postoji u slučaju kada se spor može riješiti na isti način prema svim licima koja se mogu javiti kao stranke u sporu, pa u situaciji kada sud utvrdi da tužbom nisu obuhvaćena neka od tih lica ni kao tužitelji ni kao tuženi, sud će tužitelja u smislu odredbe člana 295. stav 1. , u vezi sa članom 291. i člana 293. ZPP, pozvati da uredi tužbu, jer se nužni suparničari imaju smatrati kao jedna parnična stranka, pa ukoliko u ostavljenom roku ne postupi po nalogu suda i tužbom ne obuhvati sve subjekte koji su sudionici određenog materijalno-pravnog odnosa takvu tužbu će sud odbaciti.

Međutim, ukoliko sud utvrdi da jedan od nužnih suparničara označenih kao stranka u postupku nije bio živ prije pokretanja postupka, isti nije ni mogao biti stranka u postupku, pa kako se radi o nužnom suparničarstvu i da se spor zbog prirode pravnog odnosa može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima koji tek zajedno čine jednu stranku, u toj situaciji tužbu treba odbaciti budući da se radi o neotklonjivom procesnom nedostatku.

Iz navedenih razloga, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je primjenom odredbe člana 61d. stav 1. ZPP, odlučilo kao u stavu I ove odluke.

Nasuprot prednjem, ovaj sud je odbacio kao nedozvoljen zahtjev Općinskog suda u Sarajevu i odlučio kao u stavu II izreke ove odluke iz razloga što nisu bile ispunjene pretpostavke za rješavanje postavljenih pitanja. Pitanja koja se odnose da li se tužba može smatrati urednom ukoliko u istoj nije navedena adresa prebivališta /boravišta tuženog kao fizičkog lica odnosno njegova posljednja poznata adresa prebivališta/boravišta kao i da li isključivo sud u svakom konkretnom parničnom postupku daje konačnu ocjenu da je stranka nepoznatnog prebivališta/boravišta, ne predstavljaju sporna pravna pitanja u smislu odredbe iz člana 61 a. stav 1. ZPP, to je odlučeno kao u stavu II izreke ove odluke primjenom odredbe člana 61c. stav 1. ZPP.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo Jevtić s.r.